

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

тел. 044-526-01-58

e-mail: alexvolk@ukr.net

04.07.2022 р. № 07/01

Міністру освіти і науки України
Сергію ШКАРЛЕТУ

Копія: Голові Комітету Верховної Ради
України з питань освіти, науки та
інновацій Сергію БАБАКУ

Вельмишановний Сергію Миколайовичу!

Рада молодих вчених НАН України, що є органом самоврядування наукової молоді НАН України, змушена звернутися до Вас з важливого для молодих науковців питання. В цей важкий час, коли російське вторгнення спричинило небачений у XXI столітті акт агресії проти незалежної, суверенної країни, Україна зіштовхнулася з рядом нових загроз та викликів, які неодмінно будуть подолані, проте все ж потребують прикладення значних зусиль від усього суспільства. Одна із головних загроз на думку великої кількості вчених та фахівців – це масова зовнішня міграція населення. Велика кількість жінок і дітей виїхали за межі України, і наразі терміни перебування їх закордоном залишаються невідомими. В найближчому майбутньому демографічна ситуація в країні буде достатньо напруженою, що звичайно призведе до різкого зменшення кількості здобувачів вищої освіти, і, як наслідок, молодих науковців. Додатково цей фактор обґрунтований відносно низьким соціальним статусом науковця, що не сприятиме покращенню кадрового резерву наукових установ та закладів вищої освіти (далі – ЗВО).

Науковці, в тому числі і молоді вчені, що зараз залишаються на території України, демонструють справжній прояв витривалості та відданості своїй країні. Вони продовжують працювати у різних кутках нашої держави, не зважаючи на постійні повітряні тривоги та загрози власному життю, підтримуючи обороноздатність та демонструючи навіть в таких умовах високі наукові результати, в тому числі і на міжнародному рівні, зміцнюючи науковий авторитет України.

Система присвоєння вчених звань є одним із традиційних стимулів, що сприяла самооновленню та омолодженню наукових кадрів, зокрема і в наукових установах Національної академії наук України (далі – НАН України). Однак існуючі вимоги до присвоєння вчених звань є явно дискримінаційними саме для працівників системи НАН України, та не відповідають реаліям сьогодення, що значно ускладнює кар'єрне зростання молодих докторів наук, а в деяких випадках робить його неможливим. При цьому змінити цей несправедливий стан цілком можливо на рівні Вашого міністерства, шляхом приведення у відповідність вимог, що висуваються до здобувачів вчених звань ЗВО та наукових установ.

РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

Питання присвоєння вчених звань регулюється Наказом Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) № 13 «Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам» від 14 січня 2016 року (далі – Порядок). Згідно підпункту 8 пункту 2 розділу II Порядку, вчене звання професора присвоюється працівникам наукових установ, *які підготували не менше ніж трьох докторів філософії (кандидатів наук).*

На наш погляд зазначений пункт ніяким чином не корелює з вимогами, щодо присвоєння вченого звання професора працівникам ЗВО, яким присуджено науковий ступінь доктора наук. До того ж, наявність даного пункту серед вимог до присвоєння вченого звання професора працівникам наукових установ видається дивною, оскільки наукові установи, в т.ч. НАН України, не мають такого широкого доступу до здобувачів вищої освіти порівняно з працівниками ЗВО. Також, наукове керівництво аспірантами традиційно здебільшого є прерогативою керівництва та професорів наукових установ, що додатково ускладнює залучення аспірантів молодими вченими. До того ж, зважаючи на поглиблення демографічної проблеми, підготовка докторів філософії (кандидатів наук) значно ускладниться в майбутньому через брак відповідних кадрів.

Враховуючи вищенаведене, просимо Вас підтримати пропозицію Ради молодих вчених НАН України та *скасувати підпункт 8 пункту 2 розділу II Порядку*, що стосується вимоги присвоєння вченого звання професора працівникам наукових установ, а саме *«які підготували не менше ніж трьох докторів філософії (кандидатів наук).»* або *розширити його* з додаванням альтернативної вимоги щодо викладання навчальних дисциплін *та викласти в наступній редакції* *«які підготували не менше ніж трьох докторів філософії (кандидатів наук) або які викладають навчальні дисципліни, зокрема за сумісництвом або за трудовим договором (контрактом) з погодинною оплатою, державною мовою та/або мовою країни, яка входить до ОЕСР, на високому науково-методичному рівні, що підтверджено висновком кафедри закладу вищої освіти чи відділу наукової установи.»*

Раніше РМВ НАН України уже зверталась до Вас з аналогічним проханням щодо дискримінаційних вимог, що висувуються при присвоєнні вченого звання старшого дослідника в порівнянні з вченим званням доцента. Наказом МОН України № 322 від 17.03.2021 відповідні зміни були внесені.

Сподіваємось, що МОН України і цього разу також прийме відповідні зміни, чим зробить крок назустріч молодим вченим, зусиллями яких НАН України може стати надійним та ініціативним партнером Вашого Міністерства у просуванні назрілих прогресивних змін науки і освіти.

Лист підготував заступник голови Ради молодих вчених при Відділенні фізико-технічних проблем енергетики НАН України, к.т.н., ст. досл. А.О. Запорожець. Схвалено на засіданні Ради молодих вчених НАН України 04 липня 2022 р. (протокол № 7/2022)

З глибокою повагою,

Голова Ради молодих
вчених НАН України

Олександр ВОЛКОВ